

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.21.500/2016/4.szám

A tanács tagjai: . Havasi Péter a tanács elnöke

. Udvary Katalin előadó bíró

. Mocsár Attila Zsolt bíró

A felperesek: I. rendű

II. rendű

A felperesek képviselője:

Szűcs Péter Ügyvédi Iroda

(ügyintéző: dr. Szűcs Péter ügyvéd)

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

. Jakab Tamás ügyvéd

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:

felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

ővárosi Ítéltábla 28.Pf.20.947/2015/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

ővárosi Törvényszék 36.P.20.336/2014/20.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott, az elsőfokú ítéletnek a felperesek vagyoni kártérítés iránti keresetét elutasító részét helybenhagyó rendelkezését részben hatályon kívül helyezi, az elsőfokú ítélet fellebbezett részét megváltoztatva kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek további 372.971 (háromszázhetvenkettőezer-kilencszázhetvenegy) forintot és ezen belül a 45.267 (negyvenötezer-kettőszázhatvanhét) forint után 2010. szeptember 10-től, a 327.704 (háromszázhuszonhétezer-hétszáznégy) forint után a 2011. október 8-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamatokat; az I. és II. rendű felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak további 178.192 (százhetvennyolcezer-százkilencvenkettő) forintot és ennek a 2011. október 8-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamatát azzal, hogy a felpereseknek mint együttes jogosultaknak járó másodfokú perköltség összesen 80.000 (nyolcvanezer) forint, az alperes által az államnak külön felhívásra fizetendő fellebbezési illeték pedig 348.100 (háromszáznegyvennyolcezer-száz) forint.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felpereseknek 15.000 (tizenötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 55.100

(ötvenötezer-száz) forint felülvizsgálati illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I. rendű felperes 1924-ben született édesapja, a II. rendű felperes apósa, dr. Cs.I. idős korában aktív életet élt, jó egészségi állapotú volt. 2009. december 4-én a gyalogátkelőhelyen egy személygépkocsi elütötte, amelynek következtében a jobb combcsont csípőízületi végének törését szenvedte el. Az I. rendű felperes édesapját megműtötték, ezt követően önálló életvitelre nem volt képes, jobb csípőmozgásai beszűkültek, ezért csípőprotézis beültetése vált szükségessé. 2010 augusztusában elesett, amelynek következtében 3 centiméteres végtagrövidülést állapítottak meg nála és újabb műtetre került sor. A balesetet követően kb. 8 hónapig az I. rendű felperes édesapja a felpereseknél lakott, gondozását ők látták el. Dr. Cs.I. a vagyoni és nem vagyoni kárainak megtérítése iránt indított per során, 2013. augusztus 1-jén halt meg, az eljárás félbeszakadását követően az I. rendű felperes, mint dr. Cs.I. törvényes örököse kérte jogutódként a per folytatását.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperesek a keresetükben - többek között - gondozás címén a 2009. december 4-től 2011. július 4-ig tartó időszakra összesen 244.769 forint és a középarányos időtől járó késedelmi kamata, háztartási kisegítés címén a 2010. december 15-től 2013. július 31-ig terjedő időszakra összesen 1.211.400 forint és a középarányos időtől járó késedelmi kamata, kísérés címén pedig ugyanerre az időszakra összesen 596.835 forint és ennek a 2011. október 8-tól járó késedelmi kamata megfizetésére kérték az alperes kötelezését.
- [3] Az alperes a kereset jogalapját nem vitatta, annak összecszerűségét azonban igen.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság a keresetnek részben helyt adó ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperes javára 6.626.475 forintot és ennek a 2011. december 29-től járó késedelmi kamatait, valamint 883.896 forintot és ennek a 2012. április 7-től járó késedelmi kamatát, a II. rendű felperes javára 1.000.000 forintot és ennek a 2009. december 4-től járó késedelmi kamatát, továbbá az I. és a II. rendű felperesek, mint egyetemleges jogosultak számára 1.364.824 forintot és ezen belül különböző összegek után eltérő időpontoktól járó késedelmi kamatokat, továbbá

647.700 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, illetőleg rendelkezett az állam által előlegezett költség és az eljárási illeték viseléséről.

- [5] Az elsőfokú bíróság a háztartási kisegítés, a gondozás és a kísérő költsége címén megállapított összeget az 1 órára eső minimálbér nettó értéke alapján állapította meg. Gondozás címén összesen 199.502 forint, háztartási kisegítés címén 883.896 forint és a kísérő költsége címén 418.643 forint megfizetésére kötelezte az alperest.
- [6] A peres felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében részben megváltoztatta és az alperest az I. rendű felperes javára terhelő összeget 5.687.711 forintra, a II. rendű felperes javára terhelő marasztalási összeget 600.000 forintra, az I. és a II. rendű felpereseket, mint egyetemleges jogosultak javára terhelő elsőfokú perköltség összegét 571.500 forintra, az alperest és állam javára terhelő le nem rótt kereseti illeték összegét 591.200 forintra leszállította és egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, továbbá rendelkezett a perköltségek viseléséről. A jogerős ítélet indokolásában a másodfokú bíróság a gondozási költség, a háztartási kisegítés és a kísérő költsége kapcsán előterjesztett felperesi fellebbezést alaptalannak tartotta és az elsőfokú bíróság által megállapított összegeket elfogadta. E körben a fellebbezés kapcsán a másodfokú bíróság utalt a Pécsi Ítéltábla korábbi ítéletének indokolásában foglaltakra, amely szerint a közterhek nélkül figyelembe vett nettó jövedelem az, amelyhez a munka valós ellenértékeként a munkát végző személy hozzájut. Az ezekre rakódó közterheket csak akkor lehetne figyelembe venni, ha azok költségként idegen munkaerő igénybevétele esetén ténylegesen felmerültek volna. A felpereseknek az az aggálya, hogy ebben az esetben a károkozó részben mentesül, nem megalapozott, káronszerzés fogalmilag csak a károsultak esetében merülhetne fel. A károkozónak a ténylegesen fel sem merült kárért nem kell helytállnia. A hivatkozott másodfokú ítéletet hatályában fenntartó ítéletben a Kúria úgy foglalt állást, hogy általános kártérítésként megítélt járadék esetén nincs jelentősége annak, hogy a minimálbérből a közterheket le kell vonni vagy sem.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [7] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését és az alperest ápolás-gondozás címén 244.769 forint és ennek a 2010. szeptember 10-től járó, háztartási kisegítés címén 1.211.400 forint és ennek a 2011. október 8-tól járó és kísérő többlet-humán erő ráfordítás címén 596.835 forint és ennek a 2011. október 8-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kötelező döntés meghozatalát

kérték. Jogi álláspontjuk szerint a jogerős ítélet a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 355. §-ának (1)-(4) bekezdéseit, továbbá a 356. és 357. §-át sérti. A felperesek szerint súlyosan jogszabálysértő, hogy a bíróságok a tételes összegszerűség meghatározása során az óradíjak nettó értékét vették alapul arra figyelemmel, hogy a hivatkozott tevékenységeket ellátó hozzátartozó nem fizet járulékot a kártérítésből. A felperesek szerint a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CLVII. törvény alapján kizárólag a jövedelempótló kártérítés az, amely a személyi jövedelemadó hatálya alá tartozik, a Ptk. hivatkozott rendelkezései [356. § (2) bekezdés] szerint csupán a jövedelempótló kártérítésből kell levonásba helyezni a társadalombiztosítási ellátást. A gondozás, háztartási kisegítés és kíséret során kifejtett többlet-humánerő ráfordítás ellentételezése nem minősülhet jövedelempótló kártérítésnek akkor sem, ha a számítás alapját a munkavégzés ellenértékeként meghatározott minimálbér adja. Ezek a kért költségek indokolt költségnek minősülnek, a tevékenység nem jövedelemszerző. A jogerős döntés sérti a teljes kártérítés elvét is és az alperes gazdagodását eredményezi. Az így megállapított kártérítés ugyanis nem a kifejtett többlet-humánerő ráfordítást reparálja, hanem annak csak egy részét, az ellenértéknek a teljes bruttó munkabérhez kell igazodnia a teljes kártérítés elve alapján, ennek hiányában a felperesek által kifejtett tevékenység valós értékének egy része indokolatlanul az alperesnél maradna, amellyel gazdagodna. Ez pedig az alperesi oldalon történő káronszerzést jelentené. A Kúria által hozott és a másodfokú ítéletben hivatkozott Pfv.V.20.216/2014/12. számú ítéletnek azért nincs jelentősége, mert ebben a Kúria nem azt ismerte el, hogy a minimálbért nettósítani szükséges, hanem csak azt állította, hogy az adott ügyben érdektelen kérdés a nettó-bruttó polémia.

- [8] Az alperes ellenkérelme a jogerős ítélet támadott részének hatályban tartására irányult. Az alperes szerint a jogerős ítélet költségpótló járadékra vonatkozó rendelkezései nem jogszabálysértőek. A felperesek a perben nem igazolták, hogy ápolás-gondozás, háztartási kisegítés és kíséret céljából fizetett munkaerőt alkalmaztak volna, így módon tényleges káruk nem valamely foglalkoztatott személynek fizetett minimálbérből és annak közterheiből ered, hanem a bíróság által az eset összes körülményei alapján meghatározott összeg. A felülvizsgálati kérelem a bírói mérlegelés eredményét alaptalanul támadja.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [9] A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése és 275. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott része a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

- [10] A felperesek felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint alapos.
- [11] A felperesek három kártérítési tétel tekintetében támadták a jogerős ítéletet a keresetüket elutasító részében. Az ápolás-gondozás, a háztartási kisegítés és a kísérés költségei esetében a bíróság a felek által is elfogadottan a mindenkori minimálbért vették alapul, a felperesek azonban azt vitatják, hogy költségként a bíróság a közterhek levonásával, az ún. nettó összeget ítélte meg részükre. A kereset meghatározott időszakokra vonatkozik, a bíróság ezeket vette figyelembe azzal, hogy az elsőfokú bíróság a gondozási és háztartási kisegítő költségét az I. rendű felperes javára, a kísérő költségét pedig mindkét felperes javára számolta el, a Kúria döntése is ezen alapul.
- [12] Nem vitatható, hogy ténylegesen a károsult káraitól van szó, hiszen ő szorul rá a gondozásra, háztartási kisegítésre, a kísérésre, függetlenül attól, hogy ezeket a munkákat a hozzátartozók végezték, valójában a károkozó helyett, ilyen módon az ő költségére, ám a károsult érdekében. Ezen az alapon érvényesítenek hozzátartozóként saját jogon kártérítési követelést, mégpedig úgy, hogy a szóban forgó kiadással járó munkák elvégzéséért követelnek kártérítést, amely kiadások, költségek eredendően a károsultnál merülnek fel, a károkozót terhelő módon. A károsult a Ptk. 355. §-ának (1) és (4) bekezdése alapján az őt ért kár megtérítésére jogosult, köztük azokra is, amelyek a vagyoni kárai kiegyenlítésére szolgálnak.
- [13] A tevékenység elvégzése nem más, minthogy azzal a károsult hozzájut kára kompenzálásához. Ezáltal azonban nem keletkezik munkaviszony, amelynek kapcsán a munka ellentételezése munkabér lenne. Ebben a viszonyrendszerben nem jön szóba, fel sem merül olyan jogintézmény, amely más jogviszony keretében végzett jövedelemszerző tevékenység esetében, és az arra vonatkozó jogi szabályozás folytán merülnek fel a közterhek (különféle járulékok, személyi jövedelemadó). Alapjában eltér a munkaviszonytól, amikor a kár megtérítése történik, akár ténylegesen elvégzett gondozással a károkozó részéről, vagy ehelyett más által, ámde költség ellenében. Az ilyen jellegű munkavégzés ellentételezésénél a minimálbér figyelembevételéből nem következik, hogy a kártérítés költségeleme átváltozna olyan munkabérré, amelyet közterhek terhelnek, a reparáció körébe tartozó és maradó olyan költségről van szó, amelynél a közterhek levonásának kérdése nem merülhet fel. A károsultnak járó költség a hozzátartozónak nem jövedelme, hanem a károkozó helyett a reparáció körébe tartozó tevékenység elvégzéséért járó ellentételezés, amely természete szerint nem más mint a károsultnak járó költség. A jogerős ítélet szóhasználatára ezért téves, amikor jövedelmet és „rakódó” közterheket említ. Ezekről akkor lehetne szó, ha a károsult „munkáltatóként” járt volna el. Ha az alaphelyzet az lenne, hogy a károsultnak kellene

valójában ápolót, háztartási alkalmazottat alkalmazni, akkor munkáltatóként viselné a közterheket is, vagyis a károkozót semmiképpen nem csak az ún. nettó összeg terhelné kártérítés címén.

Záró rész

- [14] Mindebből az következik, hogy a felülvizsgálati kérelemben a felperesek alappal kifogásolták a vitatott kártérítéseknek a minimálbéren alapuló nettó összeg szerinti megállapítását, ezért a Kúria a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott, az elsőfokú ítéletnek a felperesek vagyoni kártérítés iránti keresetét elutasító részét helybenhagyó rendelkezését részben hatályon kívül helyezte és az elsőfokú ítélet fellebbezett részét megváltoztatta. Az elsőfokú ítéletben megjelölt időszakok és megítélt összegek figyelembevételével az I. rendű felperest ápolás-gondozás címén további 45.267 forint (244.769-199.502 forint); háztartási kisegítés címén további 327.704 forint (1.211.400-883.696 forint); és az I-II. rendű felpereseket kísérés címén további 178.192 forint (596.835-418.643 forint) illeti meg a középarányos időtől számított törvényes mértékű késedelmi kamatokkal.
- [15] A részben megváltozott pernyertesség-pervesztesség arányára tekintettel a felpereseknek, mint együttes jogosultaknak járó másodfokú perköltség 65.000 forint helyett 80.000 forint, az alperes által az államnak fizetendő fellebbezési illeték pedig 304.000 forint helyett 348.100 forint.
- [16] A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése alapján alkalmazott Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban pervesztés alperes köteles a felperesek felülvizsgálati eljárási költségét megtéríteni, míg a felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2017. július 5.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági ügyintéző
HM